

14. JUL. 2025 KL. 05:00 | FORABONNENTER

Tak, men nej tak. Husejere vil ikke eje deres egne veje - men det er stort set umuligt at slippe

De seneste tre år har Vejdirektoratet afgjort 117 sager om klager over kommunale privatiseringer af offentlige villaveje. Kun i et enkelt tilfælde har klageren fået ret.

DEL

GIV

GEM PÅ LÆSELISTE

Illustration: Thorgerd Broni

LARS FROM

Journalist

KLAUS DOHM

Journalist

Værsgo. Her er en villavej - helt gratis!

Det er ikke ofte, at man får en større gave helt gratis. Det er ikke desto mindre, hvad en del kommuner vælger at give en række husejere. Men husejerne er som regel helst fri, for de ved godt, at det er en gave, det koster penge at tage imod. Nu og i al fremtid.

En advokat taler om et retssikkerhedsmæssigt problem.

Der findes ingen præcise tal for, hvor ofte en kommune »forærer« husejerne den vej, de bor på. Men det sker ofte. Og tusindvis af flere er på vej.

Rebild Kommune vil gøre 284 km kommunale veje til private fællesveje. I Aarhus Kommune skal 900 vejstykker, der hidtil har været offentlige, i løbet af de næste 15 år gøres til private fællesveje, viser et brev fra kommunen.

I Struer skal mange kommunale veje også privatiseres. Første hug kom i 2023, nu forbereder man næste, der vil ramme beboere i Struer, Bremdal, Hjerm, Asp, Humlum, Hvidbjerg og Jegind.

Også i Fredericia ulmer balladen på grund af veje, der er blevet »foræret« til borgerne.

I Holstebro blev 33 kommunale veje i 2023 gjort private. Her slås de nye ejere både med snerydning og vedligehold af vejene. Mange mener, at vejene er afleveret i en alt for dårlig stand. Uroen ulmer også omkring Vinderup. Siden 2011 har kommunen her nedklassificeret 50 boligveje og 39 grusveje. Nu har man kig på yderligere fem boligveje og 12 veje i det åbne land.

De borgere, der pludselig står med en gave, de ikke ønsker, kan klage til Vejdirektoratet. Det er der de seneste tre år kommet 117 afgørelser ud af. Men det er tæt på umuligt at få ret. Kun i ét tilfælde har klageren fået medhold, viser en opgørelse fra Vejdirektoratet.

Et skalkeskjul for at spare?

Kommunerne må - ifølge reglerne - ikke privatisere kommunale villaveje alene for at spare penge på driften. Men hos Parcelhusejernes Landsforening er formand Allan Malskær ikke i tvivl:

»Bl.a. Aarhus Kommune har sagt, at man gør det for at ensarte vilkårene for villaejerne, men vi mener, at det bare er et skalkeskjul for at spare på de offentlige udgifter,« siger Allan Malskær, der forudser »et administrativt helvede« mange steder.

Hvem skal eje vejen i et villakvarter? Flere og flere kommuner mener, at det bør husejerne gøre - ligesom de mener, at det så er husejerne, der skal stå for vedligehold og snefydning m.m. Foto: Casper Dalhoff

»Man kan klage til Vejdirektoratet, men det hjælper som regel ikke. Et af problemerne er, at når man privatiserer en vej, så er der ingen at lægge ansvaret for vedligeholdelse m.m. over på - og så sker der typisk det, at når vejen bliver dårligere, så kommer kommunen med et påbud - og så skal alle betale.«

I kommuneforeningen KL oplyser man, at kommunerne kan vælge at nedklassificere kommunale veje - hvilket vil sige, at gøre dem til private i stedet for offentlige - når vejene ikke længere har en bred offentlig trafikfunktion.

»Det er en samlet trafikal vurdering, hvor kommunerne samtidig sikrer, at vejene er i god stand, før ansvaret overgår til grundejerne. Hovedgader, boligveje, skoleveje og adgangsveje til offentlige institutioner er som udgangspunkt kommunale veje, mens veje til private ejendomme i udgangspunktet er borgernes ansvar. De trafikale forhold kan ændre sig, derfor er det naturligt, at en vejs funktion og betydning løbende vurderes, og at status kan ændres,« lyder det i et skriftligt svar fra KL.

Organisationen bekræfter, at det ikke alene må handle om at spare penge.

Én har fået medhold

På baggrund af, at der de seneste tre år kun er givet medhold til en enkelt klager, konkluderer KL, »at kommunerne foretager fornuftige vurderinger«.

I Vejdirektoratet oplyser chefkonsulent Ivan Skaaning Hansen, at Vejdirektoratets opgave i forbindelse med klagesagerne alene er at vurdere, om en kommune har opført sig korrekt og fulgt loven eller ej.

Vejdirektoratet modtager årligt ca. 300 klager over kommunale beslutninger - ca. halvdelen handler om private fællesveje, ligesom der er sager om parkering, hastighed etc., oplyser Ivan Skaaning Hansen.

Var det noget med en villavej i gave? Langt de fleste borgere siger nej tak, men de kan ikke slippe. Foto: Casper Dalhoff

»Borgerne skal ikke betale for kommunale veje - det gør man gennem skatten - til gengæld skal grundejerne selv betale for vedligehold, asfaltering, at rette fliser op og andet vedligehold af private fællesveje. Det er formentlig det, der får mange til at klage,« lyder vurderingen.

Sådan foregår en ændring fra kommunal til privat vej

Ved at nedklassificere fra offentlig vej til privat fællesvej bliver en vej omfattet af privatvejslovens bestemmelser, herunder får grundejeren pligt til vedligeholdelse af både selve vejen, vejbrønde og stikledninger samt snerydning m.m.

Kommunen skal offentliggøre planerne om en nedklassificering, mindst fire år før det sker.

Selve ændringen skal ske senest seks år efter offentliggørelsen.

Inden en vej ændrer status, skal kommunen udfærdige en tilstandsrapport, der dokumenterer, at vejen er i god og forsvarlig stand, og her kan en grundejer evt. klage.

Det er et krav, at der er mindst 25 pct. af vejens forventede levetid tilbage ved overdragelsen. Nogle kommuner - f.eks. Aarhus - har selv

Kun en enkelt borger har på tre år fået ret i sin klage - det er en borger, der bor ved Studstrup lidt nord for Aarhus. Borgeren blev fritaget for at betale til en privat fællesvej.

»Man kan ikke presse en vejret ned i halsen på nogen, der ikke har brug for det. Hvis borgeren har adgang til en anden - kommunal - vej, som det var tilfældet her, kan man ikke sige, at vedkommende så også skal have vejret til en ny, privat fællesvej. Derfor har vi også fulgt den afgørelse i et-to andre tilfælde, der ellers havde fået tildelt vejret over en privat fællesvej,« oplyser Ivan Skaaning Hansen.

Vejret betyder her, at en borger skal være med til at eje og drive en privat fællesvej.

Lovligt eller ej?

Ifølge Ivan Skaaning Hansen er Vejdirektoratets rolle meget præcis:

»Vi kan kun tage stilling til retlige spørgsmål - ikke, om den oprindelige beslutning om at nedklassificere en vej fra kommunal til at blive en privat fællesvej er rimelig og hensigtsmæssig eller ej. Vi skal alene se, om kommunen har fulgt lovens regler.«

Advokat Birgitte Nygaard Christensen, der har speciale i administrative klagesager og i en sag om vejprivatisering har repræsenteret en grundejerforening i Aarhus, er bekymret for borgernes retssikkerhed.

Hun mener, at der ved klageinstansen i Vejdirektoratet reelt ikke sker en prøvelse af sagernes indhold - kun, om kommunerne har overholdt formalia.

»Man kradser i overfladen, og så lader man det ligge dér,« siger Birgitte Nygaard Christensen.

Får man ikke medhold i Vejdirektoratet, har borgerne mulighed for at føre en privat sag mod kommunen ved domstolene. Men udgifterne til sådan sag kan ifølge advokaten godt løbe op i mere end en million kroner. Det vil afholde de fleste fra det.

Dermed er borgernes mulighed for at ændre en myndighedsbeslutning meget begrænset, mener hun.

»Det er et retssikkerhedsmæssigt problem. Det efterlader borgerne et meget usikkert sted,« mener Birgitte Nygaard Christensen.

Som Parcelhusejernes Landsforening vurderer hun også, at privatiseringerne af vejene kan hænge sammen med muligheden for at spare penge til vedligeholdelse.

»Man kan godt få indtryk af, at det for kommunerne handler om økonomi, når de i så stort et omfang beslutter at gøre veje private. Det er i hvert fald det økonomiske aspekt, som borgerne tænker rigtig